

PUTOVÁNÍ SE PSEM – úvod do metodiky – mladší školní věk

- Jsi oddílový vedoucí nebo instruktor?
- Jsou ve tvém oddíle děti převážně ze 3. až 5. třídy ZŠ?
- Přemýšlíš občas, jak si poradit s dětmi, které mají svá hyper-, dys-, zdravotní omezení, jsou prostě trochu „jiné“ než ostatní?
- Hledáš zajímavé náměty pro činnost oddílu nebo pro celotáborovou hru?

Pokud jsi na některou z otázek odpověděl ANO, pak právě pro tebe je určený tento materiál.

Najdeš v něm nejen spoustu námětů, her a aktivit pro děti z kategorie mladší školní věk, ale i praktické rady a poznámky, jak přiblížit běžnou činnost oddílu i dětem se specifickými vzdělávacími potřebami.

JAK S METODIKOU PRACOVAT?

Materiál obsahuje takové množství aktivit, aby se daly využít pro činnost oddílu po dobu tří let a to jak na schůzce, víkendovce či letním táboře. Aktivity na sebe nenavazují, takže je jen na tobě, které do svého ročního plánu zařadíš. Aby činnost oddílu byla vyvážená, měl bys kromě oblíbených činností zařadit i „ochutnávku“ něčeho jiného, netradičního. Možná budeš překvapený, jak se bude taková „jiná“ schůzka dětem líbit.

Považujeme za nutné Vás upozornit na některé svízele při putování jednotlivými oblastmi. Témata, která se nám zdají jednoduchá, se mohou v průběhu realizace ukázat jako velmi obtížná. To je už pozdě! Dopředu promýšlej témata a aktivity do posledního detailu.

Děti musí mít z činnosti potěšení a ty musíš vnímat svou seberealizaci, své uspokojení.

Pokud se dostaví, je to fajn! Neotvírej témata, o kterých příliš nevíš. Přenechej je jiným nebo je vynech.

Možná tě teď napadá: „To je sice hezké, ale jak mám namíchat aktivity pro oddíl, když v něm mám i mladší a starší děti?“ Spoustu aktivit můžeš využít pro celý oddíl, starším dětem můžeš nabídnout aktivity z programu pro další věkové kategorie. Menším mohou pomáhat instruktoři. Mnohdy je lepší děti rozdělit podle věku do skupin a připravit pro každou samostatný program, alespoň na část schůzky.

Program Putování se psem je motivován objevnou cestou. Při jednotlivých aktivitách budou děti poznávat nové věci, učit se poznávat okolí i samy sebe, upevňovat znalosti získané ve škole. Budou se učit žít v kolektivu, spolupracovat, pomáhat si navzájem a rozvíjet kamarádské vztahy. Při všech aktivitách naplňují pionýrské ideály, mnohé aktivity pak vychází ze Systému soutěží a akcí v Pionýru a mohou tak napomoci rozvoji systému postupových soutěží ze spodu od oddílů.

Metodika nabídkového programu Putování se psem je zpracována v oblastech: Člověk a společnost, Příroda, Sport a pohyb, Umění a kultura a Technika. Každá oblast má svá prioritní témata a témata nadstavbová. Program nepředpokládá, že zařadíš do plánu činnosti všechny metodické listy. Vnímej je jako nabídku, naznačení tématu nebo problému.

Jednotlivé metodické listy jsou ve většině případů rozpracované podle věku /tříd/, některé jsou zaměřeny na celou kategorii.

Vy znáte „své“ děti v oddíle nejlépe, vy si rozhodněte, jakou formu zvolíte.

Jsi zvyklý připravovat celoroční hru s nějakým námětem? Nebo chceš využít nabízené aktivity pro přípravu celotáborové hry a uvítal bys k nim nějaký příběh? Pak můžeš využít legendu Putování se psem.

LEGENDA – PUTOVÁNÍ SE PSEM

Po celou dobu děti provází pionýrský pes – maskot sdružení. Právě pro označení pes - přítel člověka byl pejsek vybrán jako průvodce programem. Je s oddílem při všech aktivitách (na schůzkách, na výletě, na táboře). Většího oddílového psa můžeme také půjčovat domů dětem jako „putovního maskota“ na základě hodnocení a sebehodnocení dětí. Není důležité, zda dítě bylo první nebo rychlejší, ale zda se dokázalo začlenit do kolektivu, pomoci slabšímu nebo mladšímu, vyřešit danou situaci, jednoduše řečeno snažilo se. Dítě si pak odnese psa domů a bude se o něj „starat“ po určitou dobu a pak jej převezme zase další vybraný člen oddílu. Soutěž o psa tak může být vítaným zpestřením oddílového bodování a může děti vhodně motivovat k většímu snažení a aktivnějšímu zapojení do činnosti.

Legendu si můžeš přizpůsobit a doplnit svými nápady.

MATERIÁLY URČENÉ PRO DĚTI

PRACOVNÍ LISTY

Součástí některých metodických listů jsou pracovní listy, které si můžeš pozměnit, upravit, dotvořit, doplnit podle specifik tvého oddílu. Některé ti zajistí okamžitou zpětnou vazbu od dětí.

KUFŘÍK

Protože na cestách má každý cestovatel a objevitel nějaké zavazadlo, může být dalším doplňkem dětí kufřík. Děti mladšího školního věku jsou typické tím, že mají svá první tajemství, píšou si první deníčky, které si chrání jen pro sebe, schraňují spoustu malých předmětů. Proto má kufřík na vnitřní straně víka malý kapsář na dětské poklady. Mohou jimi být kamínky, ulity, drobné dárky, které od někoho z oddílu dostanou, ale třeba také turistické známky z míst, která s oddílem navštíví. Kufřík je také určen pro ukládání vyplněných pracovních listů, pro úschovu vlastních výtvarných prací, pro zápisky z výprav apod.

Veškeré grafické materiály jsou k dispozici i v elektronické podobě, můžeš si je sám upravovat a využít podle svého uvážení – do kroniky, na nástěnku, na webové stránky. Záleží jen na tvém kreativním přístupu.

OBLASTI

Oblast **Člověk** a společnost je zpracována z několika prioritních témat – kamarádství, rodina, domov, etika a společenská konvence, zdraví, zdravý životní styl. Jedná se o témata, která jsou důležitá, jsou stavebními kameny nejen pro tuto oblast, ale tvoří základ pro další oblasti. Všechna působí na dítě komplexně – rozvíjejí jeho osobnostní složku.

Oblast **Příroda** se zaměřuje na poznávání přírody, pobyt v ní a turistiku. Tyto aktivity se v běžné činnosti našich dětských kolektivů prolínají. V drtivé většině případů k jejich realizaci není třeba drahé vybavení. Získané znalosti a dovednosti mohou děti uplatnit například v soutěži Pionýrská stezka.

Oblast **Sport** a pohyb se snaží postihnout všechny pohybové aktivity jak v tělocvičně, tak na hřišti a v přírodě, jsou zde zastoupeny aktivity ve vodě i na sněhu a ledu. Představuje jak sporty známější, tak méně známé. Sportovní aktivity jsou v činnosti oddílů poměrně hojně zastoupeny a metodické listy se zaměřují především na takové, kde není potřeba příliš speciální a drahé vybavení ani specifické prostředí.

Oblast **Technika** rozvíjí manuální dovednosti a alespoň v nějaké podobě by měla být v naší činnosti zastoupena. Náměty pro činnost jsou jak jednoduché (práce s papírem), tak i složitější. Je zpracována s ohledem na skutečnost, že ne všude mají pionýři podmínky a vybavení pro technickou činnost.

Oblast **Umění** a kultura se zaměřuje nejen na rukodělné činnosti, které jsou asi nejčastější, ale i na literární a hudební oblast. Ta rozvíjí dětskou osobnost více, než rukodělné aktivity, navazuje na znalosti a vědomosti dětí, získané ve škole a představuje jim je zábavnou formou. Má své logické vyústění v soutěžích Pionýrského sedmikvítku.

Doufáme, že tě náměty osloví a budeš je rád využívat.

Přejeme tvému oddílu spoustu krásných a nezapomenutelných zážitků.